

Europska unija želi da njene članice recikliraju mnogo više otpada nego do sada. Zagreb se povrh toga okitio neslavnom titulom “prijestolnice smeća” – ali vlada Hrvatske šuti čak i o onome o čemu želi pregovarati.

Europski parlament u ožujku je izglasao ambicioznu novu politiku zaokreta u tretmanu otpada kako bi bilo više sortiranja i recikliranja. No daljnji proces političkog usklađivanja među državama-članicama EU-a baš se i ne odvija tako glatko. Uoči pregovora s Europskom komisijom koji očekuju pojedinačne zemlje i Vijeće ministara, samo je deset zemalja eksplicitno podržalo istaknute ciljeve. Hrvatska je pak među malobrojnima koje se u javnosti uopće ne žele ni transparentno odrediti prema tom pitanju. Što dakle Hrvatska hoće i smjera sa svojim otpadom?

Zelena akcija, najistaknutija hrvatska nevladina organizacija za ekološki i prostorni civilni aktivizam, smatra da je takvo ponašanje izvršne vlasti – neprihvatljivo. “Ministarstvo zaštite okoliša i energetike očito taji svoju poziciju”, rekao nam je Marko Košak iz Programa zaštite prirodnih resursa u ZA, “dok bi izmjene EU-direktiva o otpadu imale veliki utjecaj na sustav gospodarenja otpadom i život građanki i građana RH u narednom desetljeću. Zbrinjavanje otpada je javna usluga, javnost ima pravo znati kuda resorno ministarstvo usmjerava sustav i zato nećemo nasjesti ni na kakve izgovore o tobože potrebnoj tajnosti u pregovorima”.

Košak napominje da je Zelena akcija još u travnju uputila tome ministarstvu nekoliko ključnih pitanja na dotičnu temu, ali odgovori još nisu stigli. Pitanja problematiziraju više aspekata: podržava li RH predložene ciljeve u vezi s krutim komunalnim otpadom (minimalnih 65 posto recikliranog do 2030. godine)? Podržava li posebno obavezno odvajanje i reciklažu biootpada, kakav stav ima prema cijevima pripreme ponovnog korištenja krutog komunalnog otpada, a kakav prema ciljevima za samo sprečavanje nastanka otpada? A tu je i europski cilj ponovnog korištenja barem 10% ambalaže do 2030. godine.

Zaključno pitanje odnosilo se na uvođenje tzv. Proširene odgovornosti proizvođača (EPR) kao obvezujuće na razini EU-a. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike u međuvremenu se oglasilo s tek načelnom izjavom da općenito “podržava principe cirkularne ekonomije”, kao što smo doznali od Marka Košaka. Tajnost uoči pregovora objašnjena je dubioznom tezom o iznimnoj osjetljivosti tog procesa. Ali, ovdje valja dodati kako je upravo Hrvatska, na čelu sa Zagrebom, u posebnoj ulozi između ostalih članica EU-a: glavni grad RH je zbog najgoreg sustava odvajanja otpada u EU već neformalno proglašen “europskom prijestolnicom smeća”.

A tako nešto si jedva može dopustiti zemlja koja svoju ekonomiju zasniva na turizmu i koja je rijetko nepokretna prema rastućem problemu zbrinjavanja otpada. Dobar primjer za takvu

praksu je Dubrovnik čije su vlasti svoje rješenje za otpad nedavno locirale tako da dijelom smeće prevoze kamionima u razmjerno siromašnu Gunju - najdalju točku Hrvatske - uz novčanu naknadu zauzvrat, a dijelom otvaranjem novog odlagališta nerazvrstanog smeća u blizini ekološki veoma ugroženog Malostonskog zaljeva. Doduše, aktualna vlada je barem na početku i nakon dugo vremena ostavila dojam kako će se ozbiljnije baviti ovim problemom. Ali, to je bila i zasluga u prvom redu o bivšem ministru zaštite okoliša i energetike Slavenu Dobroviću, kojeg je najveći dio nevladine scene ocijenio kao dosad najprogresivnijeg na čelu resora. No Dobrović je nedavno smijenjen, zajedno s drugim kadrovima iz Mosta. Ipak smo ga pitali, zašto Hrvatska šuti o svojim namjerama sa otpadom: "Nije mi poznato zašto se točno nad ovo pitanje nadvila šutnja ministarstva, ali ne bih zbog toga odmah zaključivao da je posrijedi 'dizanje ručne kočnice' u odnosu na snažan politički zaokret prema cirkularnoj ekonomiji koji smo poduzeli dok sam bio u toj instituciji. Procesi su tad već presnažno krenuli, teško ih je zaustaviti i stoga ne bih ovome što spominjete pridavao neki zlokoban prizvuk. Iako se slažem s aktivistima koji se za svaki slučaj drže naglašeno oprezno. Na kraju se ipak priznaju isključivo djela, dok smo zasad još uvijek samo na riječima i planovima, koliko god oni bili napredni i poželjni", rekao je Dobrović za DW.

Izvor: croenergo